

Premodre glave.

Po narodni smešnici spisal *Silvester K.*

XVII.



Zabržani so imeli za domače potrebe samo en mlin. Ker pa je bil mlinski kamen že star in slab, jih prisili potreba k nakupu novega. Nekaj najmočnejših mož se napoti torej čez bližnji hrib v sosedno dolino, kjer so se dobivali mlinski kameni. Izbero si največjega ter ga točijo domov. Po ravnini je bilo to delo primeroma še precej lahko, ali prišel je hrib, in tega se je kamen bal nekoliko preveč, kakor so pravili Zabržani; zakaj vedno jim je hotel nazaj. Toda močni in korenjaški vaščani ga vendarle spravijo na vrh hriba. Kako si tukaj odahnejo po napornem delu in kako se vesele, ker se bo moral kamen zdaj sam takati v dolino!

Postavijo ga torej lepo sredi pota in ga potočijo navzdol proti vasi. Kakor je bil prej preračunal nekak vaški zemljemerec, bi moral kamen ravno blizu mlina dospeti v dolino.

Veljak se je valil začetkoma res lepo po odmerjenem potu; kmalu pa mu je ugajalo potovanje tako, da je začel drviti in skakati po strmem rebru navzdol. Njegova lahkomiselnost pa, kakor so rekali Zabržani, se je hudo maščevala nad njim, zakaj kameniti siromak je zabredel veliko nižje od mlina v dolino in se tukaj točil še nekaj časa naprej, dokler ni neusmiljeno butil ob močan hrast. Tam je tudi nekoliko poškodovan obležal.

Zabržani so z nevoljo opazovali kamenovo početje, a so mu odpustili za zdaj in ga šli iskat. Ko ga najdejo, ne vedo, kaj početi z njim, dokler se najmodrejši v družbi ne oglasi in reče:

„Kaj hočemo drugega storiti, kakor kamen spraviti še enkrat v hrib in ga še enkrat potočiti proti mlinu!“

„Potem pa nam utegne še enkrat uiti po nepravem potu!“ se oglasi druga, nič veliko manj modra glavica.

Zdaj pa se ojunači županov sin, vreden naslednik še bolj vrednega očeta in svetuje:

„Najbolje bo res, da spravimo kamen v hrib in ga še enkrat potočimo v dolino. Da, da — ali jaz se peljem z njim. Kaj me tako začudeno gledate? Reč je prav lahka. Zlezem mu namreč skozi luknjo, tako da bom imel na eni strani roke, na drugi pa noge in z rokami in nogami ga bom tiral in vodil po pravem tiru!“

Zdaj se je zasvetilo v modrih zabrških glavicah in z velikim veseljem in še večjim trdom spravijo kamen — še enkrat v hrib.

Zopet je moral velikan v dolino, a zdaj v spremstvu pogumnega županovega sina, ki ga je začetkoma vodil še precej dobro. Hipoma pa je

začel kamen zopet drviti naprej in sukati svojega sopotnika, da je bilo joj! Koncem vratolomnega potovanja izgineta oba v globoki mlaki nad mlinom.

Z velikim trudom spravijo Zabrzani kamen iz mlake in s kamenom tudi županovega sina. Ko pa si tega ogledajo bolj natančno, vidijo, da nima glave. Vso si je bil razbil ob trdih tleh in kamenju. Vedno previdni vaščani dvomijo zdaj, če je truplo res županovega sina. Kako pa tudi človeka poznati, če nima lica? Po veččasnem premišljevanju pošljejo naposled nekoga v vas k županu, naj tam vpraša, ali je imel njegov sin — glavo ali ne.

Kaj so potem storili s ponesrečencem in kaj z mlinskim kamenom, mi še ni bilo mogoče zvedeti. Kadar se zgodi, voljan sem mladim čitateljem z veseljem še dalje poročati.

XVIII.

Nekega dne prikorkata dve gosi skozi Zabrd. Zabrzani, ki še niso videli takih ptic, jih gledajo prav začudeni. Naposled jih polove in zapro v hlev, češ, če se oglasi njun gospodar, ju ima takoj pri roki. Gospodarja pričakujejo potem dva dni, a ni ga od nikoder. Ker živali nimata kaj jesti, začneta hudo kričati. Vaščani so v veliki zadregi; da taka živad tudi jé, se jim je dozdevalo, toda kaj jé, tega niso vedeli.

Ker že tretji dan ni gosjega gospodarja, sklenejo Zabrzani, naj se neznosno kričeči živali potopita. Vržejo ju v vaški vodnjak. Ker se pa gosi ne potopita, mislijo vaščani, da je v vodnjaku premalo vode. Stari in mladi ljudje imajo takoj vedra, velike lonce in enako posodo pri rokah in začno vodo z več kakor hvalevredno marljivostjo prinašati iz bližnjega potoka. Delo je bilo seveda težavno in je trajalo ves božji dan. Črez noč so morali prenehati, toda proti jutru so nalivali zopet cele plohe v vodnjak. Vendar gosi, kakor je bilo videti, sta se počutili prav dobro.

„Kadar bo vodnjak do vrha poln, bosta vendar morali pocepiti neumni živali!“ so dejali neumorno delujoči Zabrzani. Toda ni jim šlo po volji. Ko je bil namreč vodnjak do vrha poln, se nista gosi potopili, ampak zaradi stradanja prav lahki — sta zleteli „črez hribe in doline.“

Zabrzani so ostrmeli. Stali so kakor okameneli, in župan ni z nobenim očesom trenil cele pol ure. Toda hoté ali nehoté so se morali zadovoljiti, kakor je reč ravno bila. Saj jim pa delo ni bilo tako zaman, kakor bi si kdo mislil. Še danes namreč pripovedujejo, da je vodnjak, ki se je bil prej večkrat izsušil ob hudi suši, od pripovedovanega dogodka imel vode celih sto let dovolj.

